

פרוטוקול מס' 228

מישיבת ועדת העבודה והרווחה
יום שני, י"ב בתמוז התשנ"ח (6 ביולי 1998), שעה: 11:00

<u>נכחו</u>	<u>חברי הוועדה:</u>	אפי אושעיה - מ"מ היו"ר
	<u>מוזמנים:</u>	עו"ד ישראל פרנד - סגן היועץ המשפטי במשרד העבודה שלמה יצחקי - משרד העבודה והרווחה מיכאל הילב - התאחדות התעשיינים עו"ד רענן שקדי - ההסתדרות הכללית החדשה
	<u>יועץ משפטי:</u>	משה בוטון
	<u>מנהלת הוועדה:</u>	שירלי אברמי
	<u>קצרנית:</u>	אושרה עצידה
<u>סדר-היום:</u>		תקנות שכר מינימום (הוראות משלימות לעניין חישוב שכר מינימום יומי), התשנ"ח-1998

3588

תקנות שכר מינימום (הוראות משלימות לעניין חישוב מינימום יומי)
התשנ"ח-1998

היו"ר אפי אושעיה:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת העבודה והרווחה.

אנחנו דנים היום בתקנות שכר מינימום (הוראות משלימות לעניין חישוב שכר מינימום יומי), התשנ"ח-1998. תכלית התקנות להביא לכך שהמחיר לשעה יהיה כמחיר ליום, לשעה, על פי שכר המינימום.

בתקנות נאמר כך:

"בתוקף סמכותי לפי סעיף 18 (ג) לחוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987, (להלן - החוק), לאחר התייעצות עם ארגון עובדים שעם חברים נמנים רוב עובדים המאורגנים במדינה ועם ארגוני מעבידים יציגים ונוגעים בדבר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

חישוב שכר מינימום יומי. 1. על אף האמור בסעיף 1 לחוק לא יפחת שכר המינימום היומי מהשכר שהיה משתלם לאותו עובד אילו חושב על בסיס שכר המינימום לשעה כאמור בסעיף 1 לחוק.

תחילה. 2. תחילתן של תקנות אלה מיום 1 לחודש שלאחר מועד פרסומן."

אני מבין שאין חילוקי דיעות בעניין הזה.

שירלי אברמי:

לא, אין. אנחנו קיבלנו עמדת אוצר שזה מוסכם עליהם.

משה בוטון:

אבל יתכן שלנציג התאחדות התעשיינים יש השגות.

היו"ר אפי אושעיה:

נציג התאחדות התעשיינים, בבקשה.

מיכאל הילב:

אני לא מבין את כוונת התקנות.

היו"ר אפי אושעיה:

מר יצחקי, תסביר לנו בבקשה במה הדברים אמורים.

שלמה יצחקי:

אנחנו בדקנו ומצאנו שאם הולכים לפי חוק שכר המינימום, לפי השכר החודשי, ומחלקים אותו פר שעות או פר ימים אז אנחנו לא מוצאים תיאום. כלומר, השכר היומי יוצא פחות מאשר השכר השעתי. לכן מצאנו נוסחה, ששותפים לה גם ההסתדרות וגם המעסיקים וגיבשנו נוסח.

היו"ר אפי אושעיה:

האם היה תיאום עם המעסיקים בעניין הזה?

שלמה יצחקי:

בוודאי. היה תיאום איתם בוועדה המשותפת.

מיכאל הילב:

אני לא יודע אם היה תיאום משום שאני לא הייתי חבר בוועדה המשותפת.

היו"ר אפי אושעיה:

אם כן, עם מי נעשה התיאום?

שלמה יצחקי:

מר יוסי גטניו השתף בוועדה המשותפת וכן מר שלמה נוימן. אנחנו גיבשנו נוסח משותף.

מיכאל הילב:

אני דיברתי עם מר יוסי גטניו והוא פשוט לא מבין מה שכתוב פה.

היו"ר אפי אושעיה:

השאלה היא האם הם היו שותפים בוועדה, והאם היתה הסכמה מבחינה עקרונית שיש צורך להשוות את המחיר לשעה ואת המחיר ליום וכך הלאה לשכר המינימום?

מיכאל הילב:

חוק שכר מינימום קובע בסעיף 1 כיצד צריך לעשות את החשבון, והחוק תוקן בעקבות המעבר לקיצור שבוע העבודה. יש שכר יומי למי שעובד חמישה ימים בשבוע ושכר יומי שונה למי שעובד ששה ימים בשבוע. הצורה בה החשבון צריך להתבצע קבועה בחוק. למרות זאת, לפי דעתי רוב המעסיקים משלמים היום לפי שעה או לפי חודש.

שלמה יצחקי:

מורים למשל מקבלים שכר יומי. מורים לא עובדים שמונה שעות ביום. הם עובדים פר יום עבודה, אבל מספר שעות העבודה שלהם הוא פחות מעובד רגיל. לכאורה, אפשר לתת לו שכר יומי אבל אז החישוב שלו לפי מספר ימי העבודה בחודש, יכול לצאת פחות אם מחלקים את שכר המינימום החודשי בשעות. לכן אנחנו רצינו לעשות פה התאמה שהשכר היומי יהיה מתאים לשכר השעתי, ושלא יהיה פחות מהשכר השעתי בשכר המינימום.

משה בוטון:

מה הבעיה שהתעוררה בשטח?

מיכאל הילב:

אני גם לא הבנתי את הבעיה שנוצרה. אגב, אנחנו רוצים להיות קואופרטיביים. אנחנו לא באים להתנגד לכל דבר.

משה בוטון:

בחוק יש הגדרה מה זה שכר מינימום יומי וזה החלק ה-25 לגבי עובד המועסק ששה ימים, והחלק ה-21 ו-2/3 למי שהועסק חמישה ימים בשבוע.

אם אני הבנתי נכון אזי יש מקרים שאם אדם נניח עובד יום מסוים ואתה מחלק בחודש ל-25 ימים, אם הוא עובד חמישה ימים בשבוע, הוא מקבל בתוצאה מבחינה שעה פחות ממה שהיה מגיע לו אם הוא היה מקבל לפי שעות. זאת אומרת, נניח שיום עבודה שלו הוא בן שש שעות עבודה. אם הוא היה מקבל לפי שעות הוא היה מקבל את החלק ה-186 של שכר מינימום. ואם הוא עובד יומי הוא מקבל החלק ה-25 מחודש ואז זה יוצא פחות, נכון? אני לא יודע איך המצב הזה יכול לקרות.

מיכאל הילב:

גם אני לא יודע כיצד זה יכול לקרות. אני עשיתי חשבונות הלוך וחזור ולא הבנתי כיצד זה יכול להיות.

שלמה יצחקי:

נציגי ההסתדרות הם אלו שהפנו אותנו לסוגיה הזו. הם אמרו שאם אנחנו מחשבים את השכר היומי ומחלקים את שכר המינימום החודשי לימים, יכול להיווצר מצב שאם נחלק את שכר המינימום החודשי לשעות, שכר המינימום היומי יהיה פחות.

היו"ר אפי אושעיה:

מר הילב, האם אתם חושבים שהתקנה הזו תגרע?

מיכאל הילב:

אני לא יודע.

היו"ר אפי אושעיה:

עו"ד שקדי, בבקשה.

עו"ד רענן שקדי:

אני לא יודע לנקוב כרגע בפרטי החישוב המדויקים. מכל מקום, הרציונל שעמוד מאחורי התקנה הוא כזה. אתה יכול להגיע למחיר של שעה שונה בשתי דרכים וזה דבר שאסור שיקרה.

היו"ר אפי אושעיה:

בענף המלונאות, למשל, עובדים בערך 170 שעות. כלומר, יתכן וזה נובע מהיקף שעות העבודה השונות שיש במגזרים מסוימים, הרי לא כל המשק עובד לפי אותם כללים.

עו"ד ישראל פרנד:

החלוקה היא לפי חמישה ימים וששה ימים.

מיכאל הילב:

אם זה כך, זה יהיה לרעת העובד. במצבים מסוימים הוא רק יכול לעבוד פחות שעות, ואז כתוב כנהוג במקום העבודה שלו. אם יש לאותו עובד שכר יומי או שיש לו הסכם עבודה קיבוצי או אישי, והוא עובד רק שש שעות, אז הוא צריך לקבל את כל שכר המינימום.

היו"ר אפי אושעיה:

אם כך, איך זה יכול להיות?

משה בוטון:

זה באמת לא כל כך ברור.

עו"ד ישראל פרנד:

אנחנו יכולים לראות בחישוב במחשב כיצד הדבר הזה יתכן.

מיכאל הילב:

באופן כללי אני רוצה לומר כי אני לא בטוח שיש סמכות לעשות זאת בתקנות?

עו"ד ישראל פרנד:

יש.

משה בוטון:

כתוב: יכול שיקבע לעניין זה הוראות משלימות.

מיכאל הילב:

כתוב: הוראות משלימות. אבל בהצעת התקנות שמביאים לפני הוועדה כתוב: "על אף האמור בסעיף 1". זה לא הוראות משלימות. אם בחוק נכתב משהו אז אתה לא יכול במילים: על אף האמור בחוק, כאילו לשנות את החוק.

משה בוטון:

במקום לומר על אף האמור בחוק, ניתן היה לכתוב: היה החישוב של אדם זכאי לקבל שכר מינימום, לפי ימים שונה מלפי שעות, יקבל לפי שעות.

מיכאל הילב:

זה יכול להיות.

משה בוטון:

זו שאלה של ניסוח.

מיכאל הילב:

לא, זו שאלה מהותית.

שלמה יצחקי:

אז נמחק את המילים: על אף האמור בסעיף 1.

משה בוטון:

נניח ואדם עובד ששה ימים בשבוע. הוא מקבל החלק ה-25 של כל יום. זאת אומרת, 47 לחלק לשכר הממוצע הוא מקבל ליום. אם ילכו לפי שעות, יכול להיות שיש ימים בהם הוא עובד יותר שעות, ואז באותו יום הוא יקבל כאילו יותר שכר וזה לא יביאו בחלק ה-25 של השכר החודשי שלו. זה מה שהם טוענים.

עו"ד ישראל פרנד:

בואו ניקח דוגמא פשוטה ונבדוק אותה. נניח וישנו אדם שצריך לעבוד שמונה שעות ביום כי הוא עובד ששה ימים בשבוע. באותו חודש הוא עבד יום אחד בלבד ארבע שעות. על פי החישוב של שכר מינימום יומי, דינו לקבל מחצית משכר המינימום היומי. בואו ניקח את ארבע שעות האלה לפי שכר לשעה ונראה לאיזו תוצאה אנחנו מגיעים. אם הוא יקבל לפי ארבע שעות נראה האם אנחנו מגיעים באמת למחצית שכר המינימום היומי.

משה בוטון:

הוא יגיע.

עו"ד ישראל פרנד:

אני חושב שהוא לא יגיע.

מיכאל הילב:

לדעתי הוא יגיע לאותה תוצאה.

עו"ד ישראל פרנד:

אם הוא יגיע, חברו שעבד ארבע שעות ושאלו ארבע שעות הן לא מחצית משכר מינימום יומי, כי הוא צריך לעבוד תשע שעות, אצלו זה רק 0.4 משכר מינימום יומי, ודאי לא יגיע. לדעתי, אחד מהם לפחות לא יגיע למכפלת השעות. כי אצל אחד מהם זה חצי יום עבודה ואילו אצל השני זה 0.4 משעות העבודה, כי הוא צריך לעבוד תשע שעות. לפחות באחד משני המקרים האלה זה לא יצא למה שהוא צריך לקבל לפי השכר היומי.

היו"ר אפי אושעיה:

איך זה נוצר?

עו"ד ישראל פרנד:

זה נוצר משום כתוצאה מכך שמדובר בשני מסלולים שרצים במקביל. השעה רצה במקביל לפי הסכמים קיבוציים שונים כאלה ואחרים.

משה בוטון:

נניח שאדם שעובד חודש עבודה, מקבל סכום מסוים. יכול להיות שאם אתה תחשב לאדם שמקבל משכורת חודשית לפי מספר השעות שהוא עובד כל יום, יגיע לו יותר מהשכר החודשי שלו.

מיכאל הילב:

יש חודשים שהוא יצטרך לקבל יותר ויש חודשים שהוא יצטרך לקבל פחות, כי זה ממוצע.

משה בוטון:

צריך להחליט אם אתה הולך לפי שעות או לפי חודשי. מי שעובד לפי חודש צריך לקבל לפי שכר חודשי ומי שעובד לפי שעות צריך לקבל שעות.

היו"ר אפי אושעיה:

ולא יצא שהוא יקבל פחות משכר המינימום?

משה בוטון:

לא, ודאי. אגב, החוק אומר שמי שעובד לפי שעות מקבל לפי שעות. פה אין להם בעיה. יש להם בעיה רק לגבי עובד יומי.

עו"ד ישראל פרנד:

אתה צודק, אבל לקחנו את החודש ואמרנו שזו אופרה אחרת. עכשיו המשחק הוא בין ימים ושעות. המעבידים משחקים בעובדים לפי ימים ושעות, כי לא מדובר בעובד רגיל.

מיכאל הילב:

אין לנו מעבידים שכאלה.

משה בוטון:

אנחנו מדברים על מעבידים שלא מאוגדים.

עו"ד ישראל פרנד:

נוח למעבידים לשחק עם עובדים כאלה כעובד יומי כי אם הם ילכו איתם לפי שעות, יצא שהם יצטרכו לשלם קצת יותר. עובד חודשי זה באמת אופרה אחרת. זה עובד כמוני וכמוך, שמקבל לפי חודש. לכן, ההתייחסות היא באמת רק לעובד יומי מול עובד שעה. התוצאה היא שאנחנו מנטרלים באמת את המושג של עובד יומי. כלומר, המושג של עובד יומי לא יהיה קיים, כי תמיד תלך לפי שעות.

מיכאל הילב:

אני אומר לכם שישבתי כמה שעות וניסיתי להבין את התקנה הזו, אבל לא הצלחתי.

משה בוטון:

גם לנו העניין לא ברור.

שלמה יצחקי:

אני אנסה להסביר היכן מתמקדת הבעיה. אם אני מחלק 186 שעות בחודש, ל-25 ימים או ל-21 ו-1/3, אז במקרה של ששה ימים בשבוע אני מקבל 7 שעות ו-20. זה לא שמונה שעות עבודה. לכאורה, אם הוא נותן לו שכר יומי, הוא נותן לו לפי 7.20 שעות. אבל המדובר ב-25 ימי עבודה ולמעשה צריך לתת לו לפי שמונה שעות.

היו"ר אפי אושעיה:

פנו אלינו ממוצעת פועלי נתניה בתלונה על כך שמעבידים קטנים מעדיפים לשלם לפי מחיר לשעה, כי אז הם משלמים פחות.

מיכאל הילב:

אם מעביד משלם לפי יום אז יוצא לו לשלם יותר. מעסיקים פונים אליי בטענות בנושא הזה. הם לא מבינים זאת. אני חשבת שהתקנה באה לפתור את הבעיה הזו, אבל היא לא בעיה לפתור זאת. אני אמרתי להם שאם הם יעסיקו אותם לפי שעות.

משה בוטון:

מר יצחקי, ברגע שאנחנו מאשרים את התקנות האלה יוצא שאנחנו מייתרים את ההגדרה של שכר מינימום יומי בחוק. תמיד יתנו לפי שעות. אנחנו צריכים לחשוב אם אנחנו יכולים לעשות לפי החוק.

עו"ד רענן שקדי:

הבעיה היא בעובדים במשרות חלקיות. עובד שעתי שעבד לפי שעה, עבד ביום מסוים תשע שעות, אתה לוקח את שכר המינימום ומכפיל ב-9, ומקבל סכום מסוים. קח מקרה שעובד לפי שכר היומי, אתה מחלק את שכר המינימום ב-21 ו-2/3 ויש לך הבדל בסכום.

מיכאל הילב:

אתם ביקשתם את ה-21 ו-2/3. אנחנו התווכחנו על זה הרבה. משרה חלקית היא רק לפי שעות.

היו"ר אפי אושעיה:

אני עדיין לא הצלחתי לרדת לסוף דעתם של אנשי משרד העבודה. יושב ראש הוועדה ישמח לדון בנושא הזה גם מחר. אני מציע שתניחו על שולחן הוועדה מחר או מחרתיים הסבר מפורט כיצד זה נעשה על פי החישוב ונוכל לאשר זאת מייד. אנחנו דוחים את הישיבה למועד אחר שאותו יקבע יושב ראש הוועדה.

משה בוטון:

מר הילב, הנושא הזה עלה בוועדה המשותפת. אני מציע לך להתעדכן ואם אתה מסכים, אז אין בעיה לעשות זאת. אם כי לפי דעתי, זה יחסל לגמרי את העניין של עובד יומי. אם זה לטובת העובדים הרי אנחנו נאשר זאת. אין ספק בכך.

היו"ר אפי אושעיה:

בוודאי.

משה בוטון:

הבעיה היא שאנחנו לא בטוחים שזה ישנה.

מיכאל הילב:

אנחנו נגד ניצול העובדים ונגד ניצול פרצות בחוק.

משה בוטון:

אני יודע, לכן אני מציע שתשב יחד עם אנשי משרד העבודה והרווחה.

היו"ר אפי אושעיה:

אם כן, אנשי משרד העבודה יגישו מסמך מפורט ליושב ראש הוועדה והוא יקבע מועד נוסף לאישור התקנות.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11:25.